

Projektová zpráva z pracovního semináře

„Udržitelná adaptace města Ústí nad Labem na klimatické změny“

Shrnutí výstupů z prvního participativního semináře

zpracoval:

Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i. (CzechGlobe),
Oddělení společenského rozměru globální změny

prosinec 2016

Za podpory:

Program Omega

LIFE
LOCAL ADAPT | Integration of climate change adaptation
into the work of local authorities

Obsah

1. Úvod	3
1.1. Dopady změny klimatu ve městech	3
1.2. Adaptace ve městech, ekosystémově založené přístupy	5
2. Pracovní seminář a jeho cíle	6
3. Shrnutí výstupů z pracovního semináře.....	7
3.1 Současný stav a identifikace klíčových problému města s výhledem do budoucnosti.....	7
3.2 World café.....	11
3.3 Navazující kroky	14
4. Závěr.....	14

1. Úvod

Města hrají důležitou roli z hlediska možných dopadů změny klimatu. Tři čtvrtiny obyvatel Evropy žijí v městských oblastech, které jsou často zranitelné a nedostatečně připravené na projevy klimatické změny, např. vlny horka, nedostatek vody, sucho, nebo záplavy. Městské oblasti rovněž soustřeďují vysoký podíl socio-ekonomických aktivit a generují významnou část skleníkových plynů. Očekávané dopady změny klimatu mohou mít v těchto oblastech rozsáhlé negativní dopady z hlediska kvality života obyvatel (bezpečnost, zdraví, výdělek a majetek) i národní ekonomiky, ekosystémů a přírodního kapitálu. Z tohoto důvodu jsou adaptační opatření ve městech stěžejní pro úspěšné přizpůsobení se těmto dopadům a eliminaci potenciálních škod.

1.1. Dopady změny klimatu ve městech

Změna klimatu je jedním z klíčových projevů globálních změn. Svými přímými a nepřímými dopady ovlivňuje rizika vyplývající pro společnost, socio-ekonomické a přírodní systémy. V České republice souvisí projevy změny klimatu zejména s nárůstem teploty vzduchu a extremity počasí. Pozorované současné a očekávané budoucí změny klimatu se dle analýz meteorologických dat a klimatických modelů v České republice projevují:

- zvyšováním průměrných ročních teplot, častějšími krátkodobými výkyvy a čtenějšími extrémy (např. nárůst počtu tropických dní a nocí, vlny horka);
- změnou rozložení srážek v čase a prostoru při zachování jejich průměrných ročních úhrnů (např. intenzivní krátkodobé úhrny a povodně, sucha);
- vyšší četností a intenzitou dalších extrémních hydrometeorologických jevů (např. bouřky, krupobití, silný vítr, ...).

Dle výstupů klimatologických modelů bude město Ústí nad Labem vystaveno měnícím se klimatickým podmínkám, a to zejména nárůstu průměrných ročních teplot pro scénáře nízkých (RCP4.5) i vysokých (RCP8.5) emisí CO₂. Je očekáván velmi výrazný nárůst průměrného počtu tropických dní ($T_{\max.} > 30\text{ °C}$), a to až na 33,2 dnů/rok pro RCP8.5 a období 2081-2100 oproti 8,2 dnům/rok za referenční období 1981-2010. Je také predikován velmi výrazný nárůst počtu tropických nocí ($T_{\min.} > 20\text{ °C}$) a nárůst počtu vln horka (viz Tabulka 1).

Tabulka 1: Modelované hodnoty vybraných teplotních charakteristik v Ústí nad Labem pro období 2021-2040, 2081-2100 a pozorovaný referenční stav za období 1981-2010

Charakteristika	Referenční stav (1981-2010)	2021-2040		2081-2100	
		RCP4.5	RCP8.5	RCP4.5	RCP8.5
Průměrný počet tropických dní v roce	8,2	10,9	12,2	16	33,2
Průměrný počet tropických nocí v roce	0,6	1	1,5	3,2	14,9
Průměrný počet vln horka* v roce	3,8	6,1	6,2	9,2	23,4

Data: Ústav výzkumu globální změny AV ČR - CzechGlobe

* vlna horka je definována jako tři a více po sobě následujících dní s $T_{max} > 30\text{ }^{\circ}\text{C}$;

RCP – Representative Concentration Pathways (Van Vuuren et al. 2011); RCP4.5 scénář předpokládá nárůst globální teploty o $1,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ pro období 2046-2065 a $1,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ pro období 2081-2100; RCP8.5 scénář předpokládá nárůst globální teploty o $2,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ pro období 2046-2065 a $3,7\text{ }^{\circ}\text{C}$ pro období 2081-2100

Projekce klimatických parametrů vycházejí z nejnovějších klimatických scénářů RCP (Representative Concentration Pathways; Van Vuuren et al. 2011) – RCP8.5 (bez omezení emisí CO_2) a RCP4.5 (stabilizace koncentrací CO_2 na nižších hodnotách), které byly korigovány pro Českou republiku, což zajišťuje zachování regionálních specifik.

❖ Vlny horka, nárůst tepelného ostrova města

Počet a intenzita dní s extrémními teplotami se bude v budoucnu zvyšovat. V případě tropických dní, dojde v blízké budoucnosti (2021-2050) k nárůstu počtu tropických dní (viz Tab. 1). Vlny horka mají negativní vliv na lidské zdraví a ekonomiku, dále mohou podporovat vznik a šíření požárů. Dopady vlny horka jsou zvláště výrazné v městských oblastech, kde mohou být zesíleny efektem tepelného ostrova města. Tepelný ostrov města vzniká v důsledku akumulace tepla umělými povrchy, což vyúsťuje ve vyšší teploty především během noci v porovnání s okolní volnou krajinou. Například v Praze dosahují hodnoty tepelného ostrova během letních měsíců v průměru $2,4\text{ }^{\circ}\text{C}$.

❖ Extrémní srážky a povodně ve městě

Četnost výskytu extrémních srážek se za posledních 50 let zvýšila téměř v celé Evropě a tento trend je očekáván i během 21. století. Z hlediska povodní lze v budoucnu očekávat zvýšení dopadů říčních povodní v západní a střední Evropě (a tedy i v České republice), a to jak v kontextu škod, tak i počtu postižených osob. Česká republika je také v rámci Evropské unie jednou z nejohroženějších zemí z hlediska počtu povodněmi ohrožených měst. Kromě případné újmy na lidských životech a zdraví, mohou povodně způsobovat škody na infrastruktuře, majetku a budovách, či na životním prostředí. Extrémní srážky a povodně mohou vyústit v erozi půdy a sesuvy, zhoršenou kvalitu vody, a ekonomické ztráty a/nebo snížení produktivity z důvodu výpadků transportu a dodávek energie.

❖ Sucho a nedostatek vody ve městě

Socio-ekonomické faktory, jako je růst populace ve městech a změny ve využití území mají dopad na dostupnost vody. Do budoucna je očekáván zvýšený tlak na vodní zdroje v Evropě, zejména v důsledku zvýšení nerovnováhy mezi poptávkou po vodě a její dostupností. Sucho a nedostatek vody nemusí být nutně pouze záležitostí sušších mediteránních oblastí Evropy. Například v roce 2003, bylo suchem postiženo více než 100 milionů Evropanů v oblasti zasahující od Španělska, Portugalska, až po Českou republiku, Rumunsko a Bulharsko.

1.2. Adaptace ve městech, ekosystémově založené přístupy

Adaptace, tedy přizpůsobení se probíhajícím a očekávaným dopadům změny klimatu ve městech, jsou klíčové pro udržitelný rozvoj měst. Implementace ekosystémově založených přístupů k adaptacím (tzv. přírodě blízká řešení; např. podpora a rozvoj zelené infrastruktury, zelené střechy, udržitelné hospodaření s vodou) je klíčovým předpokladem zvýšení odolnosti urbánních oblastí vůči změnám klimatu. Zároveň tyto přístupy poskytují širokou škálu vedlejších přínosů, jako je snížení povodňového rizika a eroze půdy, lepší kvalita vody a ovzduší, zvýšení biodiverzity, snižování hlučnosti nebo zmírňování efektu městského tepelného ostrova.

2. Pracovní seminář a jeho cíle

První pracovní seminář **„Udržitelná adaptace města Ústí nad Labem na klimatické změny“** pořádal Ústav výzkumu globální změny Akademie věd České republiky ve spolupráci s Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Fakultou sociálně ekonomickou a Zdravým městem Ústí nad Labem. Seminář proběhl 31. října 2016 v prostorách Fakulty sociálně ekonomické, Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

Cílem pracovního semináře bylo seznámit účastníky s očekávanými dopady změny klimatu na město Ústí nad Labem a identifikovat možné problémy spojené se změnou klimatu z hlediska současnosti a budoucího vývoje města. Seminář byl zaměřený na diskuzi o možných scénářích budoucího vývoje města a možnostech adaptací se zaměřením na ekosystémově založená adaptační opatření.

Pracovního semináře v Ústí nad Labem se zúčastnilo 36 účastníků z řad dotčených subjektů, tedy Magistrátu města Ústí nad Labem, úřadu primátora, Odboru strategického rozvoje, Odboru životního prostředí, Povodí Ohře, Povodí Labe, zástupců Ústeckého kraje, Státního fondu životního prostředí, zástupců Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a významných podniků (Skanska, a.s., Palivový kombinát Ústí, s.p.).

Obr. 1: Tematický blok prezentací na úvod semináře

Pracovní seminář **„Udržitelná adaptace města Ústí nad Labem na klimatické změny“** se skládal ze dvou tematických bloků. První blok byl zaměřen na seznámení účastníků s očekávanými dopady změny klimatu ve městě (viz Obr. 1). V rámci prvního bloku semináře účastníci ve třech pracovních skupinách identifikovali klíčové problémy města z hlediska současnosti a budoucího vývoje s výhledem do roku 2030. Výstupy hodnocení klíčových problémů byly každou skupinou představeny v plénu.

Druhý tematický blok probíhal formou world café a zaměřoval se na diskuzi o možných scénářích budoucího vývoje města (do roku 2030) a možnostech adaptací se zaměřením na ekosystémově založená adaptační opatření. Tematicky bylo world café rozděleno do tří diskusních témat: (i) kvalita života a zranitelná populace ve městě do roku 2030; (ii) územní plánování a rozvoj města do roku 2030; a (iii) životní prostředí a adaptace na změnu klimatu. Výstupy z jednotlivých tematických skupin byly poté prezentovány v plénu.

3. Shrnutí výstupů z pracovního semináře

3.1 Současný stav a identifikace klíčových problémů města s výhledem do budoucnosti

Účastníky semináře na úvod uvítala prof. Jiřina Jílková, prorektorka pro vědu a další tvůrčí činnost, UJEP. Poté přednesl úvodní slovo Pavel Dufek, náměstek primátorky, Magistrát města Ústí nad Labem, který uvedl seminář do kontextu probíhajících aktivit ve městě a role adaptací na změnu klimatu.

Markéta Peřinová (vedoucí oddělení ochrany přírody, zemědělství a myslivosti, Magistrát města Ústí nad Labem) ve své prezentaci představila dopady spojené se změnou klimatu a možnosti pro realizaci adaptačních opatření ve městě Ústí nad Labem. Klíčové problémy spojené se změnou klimatu ve městě zahrnují: srážky a povodně, sesuvy a skalní řícení, sucho a nedostatek vody, vlny horka a tepelný ostrov města. Rovněž byly představeny možnosti pro rozvoj adaptací ve městě: (i) krizový a záchranný management; (ii) strategické plánování v oblasti adaptací (politiky, koncepce, plány); a (iii) specifická adaptační opatření prováděná na základě těchto plánů.

David Vačkář (CzechGlobe) v prezentaci shrnul východiska a hlavní cíle pracovního semináře. Cílem pracovního semináře bylo seznámit účastníky s očekávanými dopady změny klimatu, identifikovat možné problémy spojené se změnou klimatu z hlediska současnosti a vize budoucího vývoje města.

Poté následovala prezentace Adama Emmer (CzechGlobe), ve které představil vliv změny klimatu a jejích dopadů na život ve městě Ústí nad Labem.

Lenka Slavíková (UJEP) přiblížila přístup institucionální analýzy klíčových aktérů a prosaditelnosti adaptačních opatření na změnu klimatu, která bude v příštím roce probíhat ve městě.

LEGENDA	TEMATICKÉ OBLASTI PROBLÉMU MĚSTA spojené s dopady změny klimatu	SOUČASNOST – VÝZNAM problému (1 = velmi významný, 2 = spíše významný, 3 = mírně významný, 4 = spíše nevýznamný, 5 = nevýznamný)	BUDOUCNOST – rok 2050 VÝZNAM problému (1 = velmi významný, 2 = spíše významný, 3 = mírně významný, 4 = spíše nevýznamný, 5 = nevýznamný)
1	Povodně ve městě	1-2	2-3
2	Želez ve městě (množství)	4	4
3	Želez ve městě (kvalita – např. zdravotní stav stromů, rozmanitost zelené infrastruktury, apod.)	3	3
4	Riziko sesuvů a eroze půdy	2	1-2
5	Vlny horka (extrémní teploty)	3	3
6	Tepelný ostrov města	4	6
6.7	Nedostatečné zásobování srážkové vody (rodinné podmínky ve městě)	4	3
8	Přívalové srážky a deště	2	1
9	Vichřice	5	5
10	Sněhové kalamity	5	5
11	Pokles hladiny podzemní vody	5	3-4
12	Zaplnění násovy na pitnou vodu (v důsledku urbanizace a rozvoje průmyslu)	5	3-4
	Doplňte další problémy...		
13	Sucho (např. suché stromy, suché trávy, apod.)	4	3
14	LEDŮVKA	4	4
15	TEROSTRŮVKA	1	1

Vlny horka
- extrémní teploty
- celá plocha města - silná izolace, cement →
→ o kdo uvidí záleží
- přehřívání / ohřívání
- hlavně tuhé

Tepelný ostrov
vlny i v současnosti

Nedostatečné zásobování srážkové vody
+ přívalové srážky a deště
- srážková voda z kapot dle k řece
- zprůměrná plocha
→ do budoucna vyžadujeme srážkové vody
- zadržky, zadržky

Vichřice
vlny - zadržky - kapce
srážková kalamita
odkrytí stromů do silny
stratos - vlny plochy stromů

Pokles hladiny podzemní vody
- spíše 1) a 2) a 3)
- do budoucna
- zprůměrná voda / množství
+ vlny na povrch vody
- Po povrchu - srážkové vody
- povrchová

➔ DALŠÍ PROBLÉMY
- SUCHO - přehřívání (teplo)
→ ZNEČIŠTĚNÍ /
- vlny /
- zprůměrná voda
→ kvalitní voda
na povrchu

Obr. 2: Příklad hodnocení klíčových problémů města

Po bloku prezentací následovala práce v skupinách, která byla zaměřena na identifikaci klíčových problémů města z hlediska současnosti a budoucího vývoje do roku 2030 (Obr. 2). Tabulka 2 shrnuje účastníky nejvýznamněji hodnocené problémy hodnocené jako 1 - *velmi významné*, 2 - *spíše významné*, z celkové škály pro hodnocení 1 až 5 (5 - *není významné*).

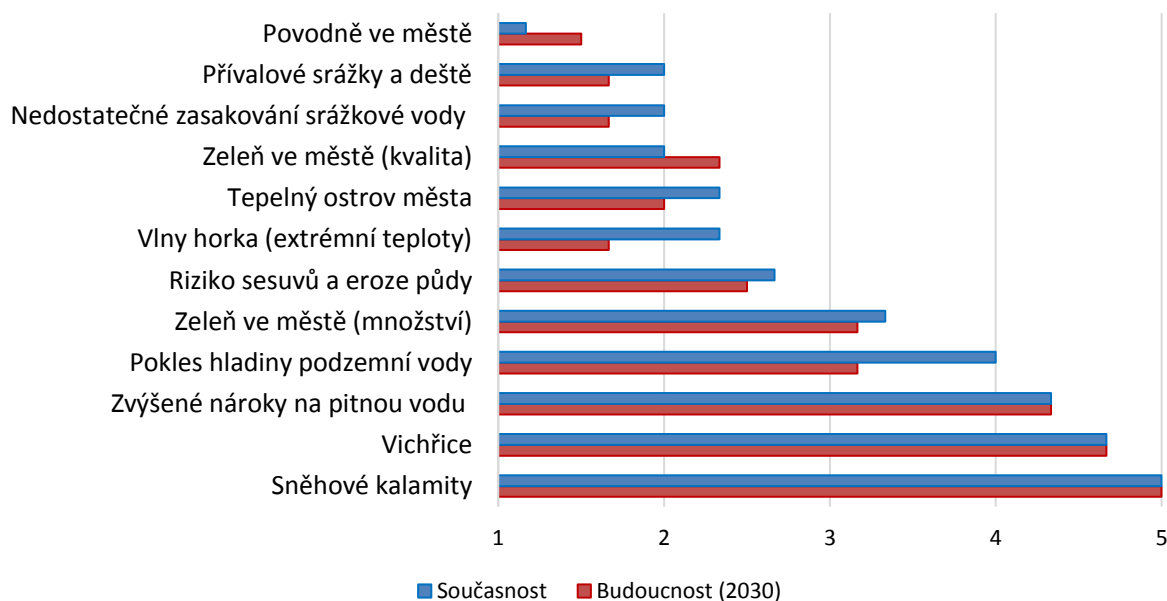
Tabulka 2: Klíčové problémy města z hlediska současnosti a budoucího vývoje do roku 2030

Skupina 1 (oranžová): <i>Velmi významné problémy:</i> <u>Povodně ve městě</u> (říční povodně na Labi) - hodnoceny jako velmi významné z hlediska současnosti i budoucnosti (2030), do budoucna je očekávána vyšší četnost a intenzita povodní a jsou tak chápány jako téma s nejvyšší prioritou - povodně na Labi je potřeba řešit na úrovni povodí - existence technických strukturálních protipovodňových opatření - v případě povodní dochází k ochromení funkce města (např. Střekov) <u>Zeleň ve městě (množství)</u> - absence zeleně v centru města (souvisí s rozvojem tepelného ostrova města) - do budoucna lze problém řešit a je očekávaný pokles jeho významnosti <u>Vlny horka (extrémní teploty) a městský tepelný ostrov</u> - problematické centrum města a sídliště - pokud se realizují konkrétní opatření, bude mít problém v budoucnu asi stejný význam, jako v současnosti <u>Nedostatečné zasakování srážkové vody</u> - problém údržby, v územním plánu není zasakování řešeno (řeší VaK) - je řešeno v nové výstavbě, ve stávající pouze obtížně - nevhodné legislativní prostředí – neplatí se za připojení na kanalizaci <i>Spíše významné problémy:</i> <u>Zeleň ve městě (kvalita)</u> - není vysazováno příliš nových stromů - do budoucna potenciál pro zlepšení	Skupina 2 (žlutá): <i>Velmi významné problémy:</i> <u>Povodně ve městě</u> - Střekov je ochráněn před 20-letou vodou, levý břeh před 100-letou vodou - Město leží na soutoku Labe a Bíliny (znečištěná řeka) - Budoucnost 2030: lze očekávat zvyšování extremity – bleskové povodně (i) z přítoků a (ii) lokální povodně - Střekov bude vždy ohrožen – jedná se o přirozenou oblast rozlivu vody, kde se nachází zástavba - Povodně na Labi jsou předvídatelné - Hlavní problém je nerespektování rozlivových zón povodí. Povodně je potřeba řešit v rámci povodí. <u>Zeleň ve městě (kvalita)</u> - Kvalita zeleně hodnocena jako výrazný problém, horší zdravotní stav stromů. - Problém zejména centrum, potřeba využít nábřeží – problém břehových porostů, nevyužití břehů – část břehů je zároveň součástí NATURA 2000 – Evropsky významná lokalita – „Porta Bohemica“, v případě řešení břehových porostů potřeba zvolit vhodnou druhovou skladbu. Ve městě jsou také zóny CHKO České středohoří <u>Vlny horka (extrémní teploty) a městský tepelný ostrov</u> - hodnoceny jako velmi významné do budoucna - problém zejména v centru města (Mírové náměstí) a také další plochy města: sídliště, nákupní centra, kde není zeleň, průmyslové oblasti, hlavní dopravní tahy <u>Nedostatečné zasakování srážkové vody + přívalové srážky a deště</u> - Město v údolí a na kopci, srážkové vody stékají z kopců dolů k řece. Problémem jsou zpevněné plochy ve městě. - Do budoucna je potřeba podporovat využívání srážkové vody, na zálivky, splachování, apod. <i>Spíše významné problémy:</i> <u>Pokles hladiny podzemní vody</u> - Spíše problém v okolí a otázka do budoucna Zvýšené nároky na pitnou vodu – do budoucna Další doplněné problémy města navržené účastníky: <u>Sucho a prašnost</u> <u>Kvalita života</u> <u>Brownfieldy ve městě</u>
Skupina 3 (zelená): <i>Velmi významné problémy:</i> <u>Povodně ve městě</u> - povodně jsou stále velmi významné (dopady na infrastrukturu), zásobování vodou, průmyslové podniky – únik znečištění - kontaminace potencionálně z Bíliny (Spolchemie), kontaminace však v současnosti spíše nehrozí, menší potoky jsou riziko – zanesení odpadem, ucpání, zaplavení. Význam povodní se v budoucnu bude spíše snižovat, buduje se protipovodňová ochrana. Ale povodně budou stále spíše významné. <u>Přívalové srážky a deště</u> - velmi významné do budoucna, zejména ústí potoků do Labe, také stružky ve městě – vazba na sesuvy (Střížák) <u>Teplotní inverze</u> - provázanost na kvalitu ovzduší <i>Spíše významné problémy:</i> <u>Riziko sesuvů a eroze</u> - Sesuvy jsou problém, celý levý břeh (Vaňov) ohrožen, propojenost s přívalovými srážkami Další doplněné problémy města navržené účastníky: <u>Teplotní inverze</u>	

Identifikace klíčových problémů města Ústí nad Labem - výstupy z práce ve skupinách

V rámci práce ve skupinách byly identifikovány následující hlavní problémy města (viz Graf 1):

- **Povodně ve městě.** Ačkoliv je budován systém protipovodňové ochrany, povodně budou pro město stále významný problém, a to i do budoucna. Jedním ze problémů jsou sesuvy půdy, které zasahují vybrané lokality levého břehu Labe. Říční povodně na Labi a Bílině je potřeba řešit v rámci povodí, nelze příliš výrazně ovlivnit na úrovni města, na rozdíl od bleskových povodní (viz níže) na malých tocích (např. Klíšský potok).
- **Přívalové srážky a nedostatečné zasakování srážkové vody a možnost vzniku bleskových povodní.** Z hlediska řešení problému je potřeba podporovat zasakování a zachycování srážkových vod, retenční nádrže v blízkosti zelených ploch, do budoucna podporovat využívání srážkové vody, na zálivky, splachování, apod. Problémem jsou zpevněné plochy ve městě. Téma související s množstvím a kvalitou zeleně.
- **Kvalita zeleně ve městě** byla vyhodnocena jako výrazný problém, a to kvůli horšímu zdravotnímu stavu stromů. Problém zejména centrum, potřeba využít nábreží, břehů – problém břehových porostů a v současné době nevyužitých břehů.
- **Tepelný ostrov města.** Problematické zejména centrum města a sídliště, průmyslové zóny, nákupní centra. Tepelný ostrov města rovněž souvisí s množstvím a kvalitou zeleně ve městě.
- Doplněné další klíčové problémy města: (a) teplotní inverze, (b) sucho a prašnost, (c) kvalita života, (d) brownfieldy

Graf 1: Hodnocení jednotlivých problémů a rizik spojených se změnou klimatu účastníky semináře, Ústí nad Labem
(1 = velmi významné, 2 = spíše významné, 3 = ani významné ani nevýznamné, 4 = spíše není významné, 5 = není významné)

3.2 World café

V úvodu world café Eliška K. Lorencová představila scénáře možného vývoje města Ústí nad Labem (viz Tab. 3), které vycházejí z datových podkladů, jako jsou regionální scénáře SSPs (Shared socio-economic pathways), stávající městské strategie a dokumenty (např. Integrovaný plán rozvoje města Ústí nad Labem 2007-2013, Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015-2020, Ročenka ŽP), či vybraných statistik ČSÚ. Z hlediska definice jsou scénáře hypotetické, ukazují možné trajektorie budoucího vývoje, slouží k vytyčení různých vizí, či cest budoucího vývoje.

Tabulka 3: Shrnutí hlavních charakteristik scénářů vývoje města Ústí nad Labem do roku 2030

	Červený scénář „Rozvojový – síla trhu“	Oranžový scénář „Business as usual“	Modrý scénář „Na půli cesty“	Zelený scénář „Udržitelný rozvoj“
Ekonomika	↑↑↑	↑↑↑	stagnace	stagnace
Populace	↑, stárnoucí populace ↑↑	↑, stárnoucí populace ↑↑	↓, stárnoucí populace ↑	↓, stárnoucí populace ↑
Územní rozvoj	↑↑ urbanizace	↑↑ urbanizace	Revitalizace brownfieldů, parků	Revitalizace brownfieldů, parků
ŽP a adaptace	Intenzivní využívání území a přírodních zdrojů	Adaptace – investice do šedé infrastruktury (např. PPO)	Příklon k zelené ekonomice, bez adaptací – rizika přetrvávají	Příklon k zelené ekonomice, podpora přírodě blízkých adaptačních opatření

World café probíhalo formou diskusních stůlů zaměřených na tři témata: (i) Kvalita života a zranitelná populace ve městě do roku 2030, (ii) Územní plánování a rozvoj města do roku 2030, (iii) Životní prostředí a adaptace na změnu klimatu. Výstupy z jednotlivých tematických skupin byly poté prezentovány v plénu.

Stůl č. 1: KVALITA ŽIVOTA a zranitelná populace ve městě do roku 2030

O1: Jaké jsou Vaše představy o vývoji kvality života obyvatel ve Vašem městě do roku 2030?

Zranitelná populace (senioři, děti, handicapovaní):

- Stejně jako v celé ČR, trend stárnutí populace
- % zranitelné populace bude do budoucna narůstat
- Odliv mladých z města, chybí kulturní prostředí
- Ve městě bude docházet k úbytku populace, nebo stagnaci
- Obyvatelé se stěhují z města do okolních obcí, dochází k vylidňování města
- Migrace kvalifikovaných pracovníků za prací mimo město (do Prahy nebo sousedního Německa)

- Město bude v budoucnu rozdělené na periferie a okolní obce

DŮVODY těchto změn:

1. Sociální aspekt – struktura obyvatel

Dochází k nárůstu vyloučených lokalit. Vyloučené lokality se přesouvají do města, rozšiřují se, což vede k poklesu cen nemovitostí v dané oblasti. Jedná se zejména o oblasti – Předlice, Trmice, Mojžíř, Střekov, Krásné Březno, centrum města – privatizace panelových domů a jejich přeměna na ubytovny se sociálně nepřizpůsobivými. S vyloučenými lokalitami souvisí problémy s drogami a kriminalita. Na tento aspekt má dle respondentů vliv zejména státní politika, sociální příspěvky.

2. Omezené pracovní příležitosti

Z hlediska zaměstnanců, ale i zaměstnavatelů, kteří hledají kvalifikované pracovníky.

3. Absence lokálních firem

V městě nejsou lokální firmy, podnikatelé, kteří by v místě sídla odváděli daně.

4. Pasivní občanská společnost

Chybí patriotismus, vztah a identita k místu, občanská společnost je pasivní, nic je nespojuje.

5. Nízká kupní síla, chybí služby

Prázdné obchody v centru města. Chybí volnočasové služby.

6. Nedostatečná podpora kultury

Chybí výrazná podpora kultury, spolky a sponzoři. V případě kulturních akcí se jedná spíše o uzavřené akce, pro vybrané zájmové skupiny.

7. Město není „nazdobené“, vandalismus

Problém s vandalismem a nepořádkem ve městě, špatná finanční kondice města.

PŘÍLEŽITOSTI pro zlepšení kvality života obyvatel:

1. Dostavba dálnice, rychlovlak – zlepšení dopravní situace – Ústí jako dopravní uzel, blízkost sousedního Německa
2. Využití potenciálu okolní krajiny - Krušné hory, České Středohoří, České Švýcarsko, Milada – potenciál pro rozvoj turismu ve městě. V současné době chybí cyklostezky, rekreační vodní doprava. Využít potenciál břehů – levý břeh v současnosti nepřístupný.
3. Zlepšení a budování image města, patriotismus (dlouhodobá vize a propagace města, příklad Ostravy)
4. Podpora dílčích projektů, které zmobilizují potenciál města – inovační centrum, důraz na vědu a výzkum – investiční pobídky a příležitosti.
5. Město by si mělo vzít centrum (okolí za své, mít zlepšení situace v centru jako jednu z priorit.
6. Podpora rozvoje zeleně, interaktivní zeleň, která bude mít i výchovný účinek.

Stůl č. 2: ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ a rozvoj města do roku 2030

O1: Jaké jsou budoucí výhledy z hlediska územního plánování a rozvoje města?

- Pravděpodobný je pokles významu průmyslu (oproti minulosti), ale možné využití tohoto potenciálu a strategické pozice dopravního uzlu (např. různá překladiště)
- Možný turistický potenciál (přírodní i historicko-technické zajímavosti; turistika a cyklistika)
- Silnou stránkou je pozice dopravního uzlu (železniční, automobilová a lodní doprava)

O2: Jsou či budou revitalizovaný brownfieldy města?

- Obecně málo brownfieldů je využito, namísto toho dochází k výstavbě „na zelené louce“
- Problémem jsou majetkové vztahy (většina brownfieldů ve městě v soukromém vlastnictví), u kterých je často nízká motivace k revitalizacím

O3: Jaké vnímáte možnosti pro rozvojové zóny pro bydlení, jak se budou vyvíjet do roku 2030?

- Problém s „vybydlenými“ lokalitami v centru města v důsledku spekulativních nákupů a prodejů nemovitostí s minimálními investicemi vlastníka
- Vykupování těchto nemovitostí a jejich rekonstrukce je pro městskou pokladnu velmi zatěžující

Stůl č. 3: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A ADAPTACE

Strategické směřování

O1: Jaké jsou Vaše představy o vývoji životního prostředí a možnostech pro adaptace ve Vašem městě do roku 2030?

Ústí nad Labem je historicky průmyslové město, stav (kvalita) životního prostředí se zlepšuje a bude se dále zlepšovat. Ústí je významný dopravní uzel a měl by se takto profilovat do budoucna. Doprava má větší vliv na kvalitu ovzduší během inverzí než zeleň. Ústí nebude tolik průmyslové, spíše dopravní tepna, brownfieldy a překladiště.

„Komunální ekologie“ – např. topení v lokálních topeništích (větší důraz na komunální ekologii do roku 2030). Mělo by být propojováno s konceptem „Smart cities“.

Problém jsou staré průmyslové zóny (brownfields) – daly by se využít (jako šedá zóna – pro skladování apod.).

Žádoucí by bylo větší propojení průmyslové oblasti s okolím (Trmice), Chabařovické jezero a okolí (1500 ha) – rekultivace, bude rekreační zóna, původně funkční šachty, ukončily činnost, následně rekultivace, zelená zóna se rozšiřuje.

Další problémové oblasti: Předlice (vyloučená lokalita, objekty chátrají), Lom Chabařovice – ukončení těžby, stále chráněná ložisková území.

České Středohoří a Labe – potenciál pro rekreaci, budování zázemí (rekreační infrastruktury – aby lidé pouze neprojížděli).

Zelená infrastruktura

Pokud zeleni nebudeme věnovat pozornost, může to být do budoucna problém.

Problém z hlediska tepelného ostrova je Mírové náměstí – beton, zpevněné plochy.

Prostupnost města: odstřižení Labe od města (levý břeh – neprostupný pro cyklisty)

Parky – projekty na osazení nádrží na zachycování dešťové vody, svodové kanály do dešťových nádrží, svodové pásy.

3.3 Navazující kroky

S výstupy ze semináře bude dále pracováno, budou využity jako podklady pro vyhodnocení adaptačních priorit, identifikaci tématu institucionální analýzy a možností pro začlenění adaptačních opatření do plánů města. Druhé kolo semináře proběhne v následujícím roce. Budou představeny výstupy institucionální analýzy a diskutován postup přípravy rámcového dokumentu pro rozvoj adaptací ve městě Ústí nad Labem.

4. Závěr

Cílem pracovního semináře bylo seznámit účastníky s očekávanými dopady změny klimatu na město Ústí nad Labem a identifikovat možné problémy spojené se změnou klimatu z hlediska současnosti a budoucího vývoje města. Jako možné problémy související se změnou klimatu byly identifikovány: (i) povodně (říční i bleskové); (ii) přívalové srážky a nedostatečné zasakování srážkové vody; (iii) zeleň ve městě (kvalita); a (iv) vlny horka a efekt tepelného ostrova města. V bloku world café byly diskutovány vize vývoje města do roku 2030 v oblasti kvality života a demografie, územního plánování a rozvoje města a životního prostředí a adaptací. Výstupy z prvního kola semináře budou dále využity jako podklady pro vyhodnocení adaptačních priorit, identifikaci tematické oblasti institucionální analýzy a možností pro začlenění adaptačních opatření do plánů města. Druhé kolo semináře proběhne v následujícím roce.